

MURAKÖZ

Szerkesztőségi iroda: Főter, Szt. Ferencziak háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *minden* nap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kindóhivatal: Fischel Filöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "
Egyes szám 10 kr.	

Hirdetések még elfogadtnak: Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., Danbe G. L. és társánál és Herndl. Brünlenen: Stern M.

Nyilvter pettsora 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, FEMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. Csáktornya székely „Muraközi tisztii önszegélyző szövetkezet”, a Perlakon székely „Alsó-muraközi takarékpénztár” és „Önszegélyző szövetkezet” s a Stridón székely muraköz-hegyvidéki közművelődési „Önképzőkör” hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előkészületek.

Az Ő Felsége fogadtatását előkészítő bizottságnak aug. 5-én tartott ülésén hozott határozatából kifolyólag városbíró úr a következő felhívást intézte a város közönségéhez:

A tisztelt háztulajdonosok ezennel felhivatnak, miszerint Ő Felsége a királyi fogadtatásának előkészítésére kiküldött bizottság által hozott határozathoz képest, — az alább elősorolt intézkedéseket, illetve teendőket folyó évi augusztus hó 28-áig mint záros határidőig — felelősség terhe mellett megtenni avagy megtétetni el ne mulassák:

1. Minden háztulajdonos tartozik lakházának számát jelző táblát a házára szembeülnő helyen felveretni, és azt olvasható számokkal ellátni.

2. A lakházak mind ujalog kiigazítandók, megmészendők és jó karba hozandók, hogy ez által megnyerő külsejük legyen.

3. Minden háztulajdonosnak kötelességévé tétetik, hogy lakháza előtti járdát (trottoir) naponta kétszer megöntöztesse és tisztán tartassa.

4. Mindazok, kik bármilyen házi állatokkal bírnak felhivatnak, hogy f. évi szeptember hó 6-ától ugyan e hó 12-éig, — a midőn Ő Felsége itt időzni fog, — házi állataikat a közlege öreki ne hajtassák, hogy ez által az utcák tisztán tartása megkönnyíthessék.

5. Minden háztulajdonosnak kötelessége létszen házára észlobogót kintenni.

Csáktornya, 1887 évi augusztus hó 5-én. A rendező bizottság

Elhatározott, hogy minden háztulajdonos a főutcákon nemzeti színű zászló kitűzésére felkértek, akik maguk nem készíthetnének zászlót, azok számára a város fogja beszerezni. Ezen zászlók megrendelésével Todor, Szei vert és Czvetkovits bizottsági tagok bíznak meg.

A gabonater feltöltése és csatornázása a közmunka igénybevételeivel fog végreható.

A vaspályától Csáktornyaig s Csáktornyától Újvárig két sor emberfal fölállításáról s rendben tartásáról a főszolgabíró úr fog gondoskodni.

Egy ideiglenes istálló fölállítására vagy 60 drb állatra, a vidéki fogatok elhelyezésére — a városi majornál — elfogadtatt.

Egy diszitő felfogadása kimondott.

A diadalív helyének kijelölésére a megválasztott bizottság felkérte.

A megye székhelyéről érkezendő hivatalos vendégek számára a bizottság a „Hattyuban” 5 napra 3 szobát foglalt le.

F. hó 8-án tartott ülésében a bizottság 80 díszbocoz felállítását mondogta ki. Az árbocokat és a díszítőkre szükséges fenyszöldet az uradalom volt szives adományozni.

A kivilágításra és díszítésre nézve a következő felhívás bocsátott ki:

A Király Ő Felsége fogadtatását előkészítő bizottság ezennel tisztelettel felkéri a t. polgártársakat, hogy azon ünnepélyes alkalomra, midőn szeretett Királyunkat körünkben hódolattal üdvözölni szerencsések leszünk — az ünnepély emelése végett hajlékát föl-díszíteni sziveskedjék. A díszítésre alkalmas fényű és tölgygalyak a város-háznál lesznek díjmentesen kaphatók.

Az ünnepélyes kivilágítás f. évi szeptember hó 8-án este fél kilencz óra-kor történik, s a bizottság elvárja, hogy ezen időben városunknak minden egyes polgára tehetségéhez mérten ehhez hozzá járulva, annak fényét emelni, s alattvalói örömeinek ez által is jelét adni el nem mulasztja

Csáktornya, 1887. évi augusztus hó 8-án.

A rendező bizottság.

Csáktornya, 1887. aug. 11.

A „Pesti Napló” f. évi aug. 7-i számában az alkalomból, hogy több muraközi község magyar nevet vesz fel, figyelemre méltó közleményben foglalkozik Muraközrel s ott a magyar nyelvnek és magyar szellemnek terjesztésével. A közlemény a helyi viszonyok kielégítő ismeretével emlékszik meg a csáktornyai és vidéki intelligencia hazafias törekvéseiről, a muraközi nép jó hajlamáról, a muraközi lelkészéről és az állami iskolákról. Kevés kivétellel aláírjuk a közleményt, de különösen egy dolgot nem hagyhatunk szó nélkül. És ez, az állami iskolák ügye, amelyekről ugyanis a közle-mény azt állítja, hogy nem virágoznak oly mérvben, mint kellene; a kérés s ennek folytán a nép ez iskolákat, melyek nem hit-felekezeti, bizonyos tartozással fogadják.

Ez nem így van. Az áll. iskoláknak a vidék viszonyaihoz jól kiképzett és tapintattal megválasztott derék tanítói, élőkön a felkes tanfelügyelővel, varióságos csodákat művelnek. A nemrég megtartott vizsgálatokról a jelenvolt szakértő és iakus figyelők a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak, a nép feltétlenül ragaszkodik ez iskolákhoz, szívesen adja oda gyermekeit, s mivel a lelkészség látja a kitűnő eredményt. — s mivel meggyőződést szerzett magának arról, hogy a vallás-erkölcsi oktatásra az állami iskolákban ép oly gond fordítatik, mint bármely felekezeti iskolában; az áll. iskoláknak nem ellensége, hanem barátja; külsőleg legább az áll. iskolák jó híre egész Muraközben elterjedt, s azért számos község sőt lelkész kér állami iskolát; de a pénzügyi állapotok miatt természetesen nem kaphat.

Ugyan ez alkalommal azok számára, akik attól fének, hogyha a muraközi horvát községek magyar nevet is kapnak, röktön eltorlították a régi név a földszinéről, s ezáltal a muraközi községek erővel megmagyarosították, ide írjuk a következőket:

Az illető körök a községek horvát nevet nem megmagyarosítani, hanem magyar névvel is el akarják látni. A megmagyarosítás fogalma tehát magától elesik. Nem arról van szó, hogy a régi nevet eltöröljük a földszinéről, hanem a horvát helynevek mellé, mivel Magyarországon vagyunk, magyar nevet is adjunk ugy, mint azt a nép több muraközi helynévvel már meg is tette; mint p. o. Csáktornya—Cakovec, Perlak—Prilag, Szt. Márton—Svevi Martin Szerdahely—Serdice, Domboru—Dubrava, Stridó—Strigova s a t. századok óta magyarul is, meg horvátul is nevezetnek. Nem helyes tehát névmagyarosításról beszélni, hanem horvát mellé még magyar névvel való ellátásról.

Igy egészen más értelme van az egész do ognak s az olyanok előtt is megmagyarosítható, akik nyiltan ki merik mondani, hogy ők horvát érzelmek s mindenben, tehát magyar név adásban is szeretnek gáncsot találni, de meg a nép is, így megmagyarozva, könnyebben fogja a dolgot.

Ezeket nemcsak a tapintatos eljárás miatt, hanem az igazság érdekében is kellett elmondanunk.

Daczára annak, hogy a magyar nevek szerencsésebb megválasztásához és a népek kellő módon való előkészítéséhez sok oly tényező nem járult, amelynek — tekintve az ügy fontosságát, — hozzá kellett volna járulni, noha e miatt az irányadó magyar körökben bizonyos apprehenzió észlelhető mégis a megnyugvás a nevekben és az eljárásban nagyon kívánatos volna.

Lelkünkben kívánjuk, hogy az új nevek alatt az illető községek soká virágozzanak a magyar haza örömeire!

Kirándulás egy templomhoz.

1887. augusztus 4.

Magam is apostol lévén, a tanügy szerepén apostola, melyért jutalom az égben lesz, hiven megörzve a tradíciókat, melyeket a hagyomány reánk hagyott: „per pedes . . .” indultam a magyarság egyik templomához . . .

A mindenfelől hallottak után egy kis hazafias, vakációi szórakozást keresni sietve indultam a mondott módon elavult utazást igénybe véve ködburkolta reggeli időben a „Muraköz”-ben is közzétett stridói állami iskola zárvizsgálatára. Nem kerestem a községek mutató tábláit, melyek külsőleg sem sokáig hirdetik a Mura- és a Drávaköz horvát jellegét, a szőlő korszoruzta hegyi utakon „torony irányban” már fél tízkor Zalamegye legvégső szögletére — Stridóra — érkeztem.

Mondhatom, az első benyomás, melyet mentemben Stridó szélső utcáján tapasztaltam, nem a legkellemesebb érzést keltette fel magyarságomban, miután a gyermekek, kik kész vizsgázottak az alsóbb osztályról, jövet horvát szavakkal üdvözöltek. E benyomás nem azért volt kellemetlen, mert talán chauvinisztikus magyar érzelmemet, melylyel, isten ments! bírnék, bántotta volna; ez bennem is, mint minden magyarban, lehetetlen; — hisz a nemzetiségek kölcsönös symphatája nélkül nem volna hazánkban magyar hegemonia. Hanem azért, miután megszoktam az iskolás gyermekeknél magam iskolájában is a kaputos emberek előtt a magyar köszöntést. Azonban ennek az oka, nem a derék magyar tanítóik, hanem a soha meg nem szűnő drávantuli szellő fújása, mely a sok közötti vidékünkön is az állami iskola létezésének magyar állami szempontból a megteremtője.

Körülbelül az utóbbi gondolatok és ezme társítások közt léptem az állami iskola zárvizsgáló tanterembe, a magyarsodás e szent templomába. Ez iskola a magyarság temploma a szó legmagasabb értelmében. Ide jöj, oh magyar! és itt fogod megtudni, ha áldozol, hogy mire áldozod verejtéked keresményét.

Ha fizetsz adót országod fenntartására, ezeket látva nem nevezed azt adónak, hanem áldozat pénznek, melyet leraksz a magyar nemzeti kultúra és vallás-erkölcs szent oltárára.

Itt fogod megtudni, hogy a tanítás nem hivatal, hanem vértőlűl harczot, melyen a magyar genius győzedelmeskedik a tudatlanságon és magyar hazá legnagyobb ellen-ségein. Ilyen iskolát építs oh magyarom minden községben; akkor nem lesz szükséged magyar községmutató fátra, mert ezen iskola, nem holt, kifestett fával, hanem lélekkel és szívvel mutatja az utasnak, hogy magyar földön jár.

Méltó elismerés illeti tehát a derék igazgatót, a tanítókat a hitoktatóval együtt, kik a mai zárvizsgálattal kimutatták, hogy tudnak felkészülni a magyar kultúraért és erkölcsért! Legyen jutalmuk a haza és a jelenvoltak hála, kik jelenlétük által sokáig emlékkébe maradó kedves, hazafias és örömteljes érzelmekkel lehettek gazdagabbak e vizsgálat végig hallgatásánál, mely délután két óra felé ért véget. A nagyszámu vendégsereg közt ott láttam Kayzer Lajos min. iskolálatogató urat, Majhen Ferencz — és több vidéki állami tanító urat.

Vizsgálat után több, szivből fakadó toasztal fűszerezett ebédre gyűltünk össze Kovács Gy. igazgató-tanító barátságos és vendégszerető házában, nekem még most is úgy tetszik, mintha a ház szelleme ezt imádkozta volna:

Állami iskola, ki vagy itt a muraközi hegyvidéken, szent legyen minden igaz magyar előtt a te neved. Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te elterjedésed mi-képen Muraközben, ugy e haza minden idegenajku községében is. Minden nap jobban és jobban felismert szellemeddel töltésék be e sokat hanyatott haza minden idegenajku lakosának keble. És bocsásd el a te szárnyaid alól az iskolából végleg kikerülő növendékeidet magyar szívvel telve; valamint mi is el merünk bocsátani téged még a legmagyarfalóbb községbe is, és ne vitessél a rosszhírt iskolák kategóriájába; de megszabadítsd magad a lelkesülni nem tudó tanítóktól. Amen.

NAGY L.

Felhívás

adakozásra, a segesvári csatatéren állítandó Petőfi-síremlék javára.

A Petőfi-emlék-egylet által a fehéregyházi téren állítandó Petőfi-síremlék eszméje közel áll a megvalósuláshoz. Az emlék felállításának költsége azonban még meghaladja az egylet által, hazánk e kis részében összegyűjtött tőkét, habár ez feltűl áll a 4000 frton. Minthogy az egylet, a czélba vett síremlékben, hazánk nagy költője iránt a magyar községben élő eleven kegyelethez méltó kifejezést óhajt állítani, s e czél eléréséhez nagyobb összeg szükséges: kénytelen lett, eddigi szűkebb körből kilépve, szélesebb körben, a nagy közönség áldozatkészségéhez folyamodni. Mert Petőfi nemcsak a miénk, kik naponként látjuk jeltelen sírhantját, hanem a nemzeté, melynek minden egyes tagja örömmel fog járulni, ha alkalom adatik, a kegyelet eme munkájához.

Azon reményben, hogy a „Muraköz” olvasói is oszlják a kegyelet ezen termékeny érzelmét, bátrak vagyunk a t. közönséget felhívni, miszerint ismerőseik körében e szent célra gyűjteni s a gyűjtésnek eredményét egyesületünk elnökségéhez Nagy-ágos Szoboszlaj Károly, megyei alispán, egyesületünk alelnökének nevére czimezve, 1888. január 1-ig beküldeni méltóztatának.

Hisszük, hogy a magyar közönség tényleg is bizonyítékát adja annak, hogy nagy fia és költőjevel szemben, nem lett sem feledékeny, sem . . . halátlan!

A segesvári Petőfi emlék-egylet végrehajtó bizottságának Segesváron 1887. június 10-én tartott üléséről.

Gróf BETHLEN GÁBOR s. k., elnök.

BALÁS IMRE s. k., titkár.

Egy szűzhöz.

Oh szűzvirág! te kincse szép hazám-nak!

Szeretlek én imádvá tégedet, S bár tilos nekem tégedet szeretni. Szeretlek én, másként nem élhetek.

Szeretlek én, mint drága szep hazámat, Hisz' téged is e jó anyánk nevelt. Szép szűzvirág! a szerelemnek lángja Érted heviti csak e bús kebelt.

Szeretlek, mint a csillagot az égen, Ezüst felhők közt, napnak alkonyán, S üldözzenek bár érted a finánczok — Szeretlek oh jó! szűz magyar dohány

Bálintfy Bálint.

Külömfélék.

— Csertán Károly, Zalamegye alispánja, ily minőségben f. hó 6-án érkezett Csáktornyára először. A vasuti állomáson Vrancsits Károly főszolgabíró és Bölcés Sándor szobabíró fogadták. Csertán Károly alispán úr Szeivert vendéglőjébe szállott, ahol a városi elöljáróság Pruszác városbíróval élén tiszteltgett alispán urnál. Másnap a járási jegyzői kar tisztelgését fogadta alispán ur. Ugyancsak, megtekintette a megyei kir. főmérnökkel a hadgyakorlatok alkalmára kijavított utakat s hi-dakát. Alispán ur 7-én délután Perlakra utazott.

— Az ünnepélyek, tartamára Csáktornya a Hirschmann-féle házban a varazsdi cukrász, cukrászdát állít fel.

— Meghívó. A „zalamegyei ált. tanítói testület” közgyűlését augusztus hó 22. és 23. napjain Nagy-Kanizsán fogja tartani. Az előértekezlet aug. hó 22-én d. u. 5 órakor a polgári iskola

rajtermében, a közgyűlés aug. hó 23-án d. e. 9 órakor kezdődik E közgyűlésre a tanügy iránt érdeklődő közönség, a tanügybarátok s az egyesület tagjai tisztelettel meghívottnak. Vasuton utazni akarók szíveskedjenek a testületi elnökséggel tudatni szándékukat, hogy a vasutól nyert kedvezmény folytán részükre az igazolójegy kellő időben kiállítható és elküldhető legyen. Zala Egerszeg, 1887. augusztus 9. Udvardy Ignác, tantestületi elnök

A hadgyakorlatok alkalmával szükséges élelmiszeri cikkek szállítására vonatkozó nyilvános árlejtés több katonai kiküldött jelenlétében f. hó 11 én tartott meg a csáktornyai városházán 12 ajánlat adatott be. Ezek közül 6 csáktornyai, 1 zalaegerszegi, 2 nagykanizsai, 1 soproni, 1 varasdi, 1 szombathelyi volt. A nyertes Kerpel Ignác és Erlich Lipót soproni szállító cég lett. A zabot szállítják 25 krért, a szénát 21 krért a szalmát 4 krért, a kenyert 7 krért; mindenből meghatározott súlyu egy-egy porciót kell számítani az említett árakért. Összesen szállítani kell 2800 méte mázsa zabot, 1903 méterin szénát.

Három kereszt árpát lopott a mártányi mezőn f. hó 4-én két sztrábonineci lakos. A tetteseket elfogták.

A Muraközben megtartandó katonai gyakorlatok alkalmával a katonaság a következőképp lesz elhelyezve: Csáktornyaán lesz a hadosztály-parancsnokság, a törzskar és az 5. dísztábla ezred. Beliczán, Gardinoveczen és Derzsimoreczen lesz az 5. dragonyos ezred. F.-Pusztá-koveczen, Ivánoveczen, Szoboticzán, Pribiszlaveczen, Páloveczen, Benkoveczen, Jurcseveczen, Stefauczen, F. Vidoveczen, Buzovecz-Putjában a 12 dísztábla ezred Szt.-Rókusan az 5. számú lovas

ezred. Macskoveczen, Vratinsineczen, Zsiskoveczen, Strukoveczen, F.-Kraljeveczen, Peklencia, Krizoveczen az 5. huszárezred. Podturenben, Domasineczen, Dekanoveczen, Novakoveczen, Miklaveczen, Feketineczen, Sziviczán a 9. huszárezred.

Uj virág-csarnok. Művészek és művésznők közüdmása szerint mindig nagy kedvelői, ápolói és gondozói voltak a virágoknak. Nem kell messze mennünk, hogy ennek igazságát bebizonyítsuk. Operaházunk kitűnő művésze, Perotti kiterjedt kaméllia kertészettel bír az adriai tenger partvidékén. Legújában pedig — mint nekünk a fővárosból írják, a zenevilágban előnyösen ismert Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedő cég egyik éve hosszú során át működő főnökének fia: Dunkl Norbert, a váci utca 25. sz. házában a „Nefeletjéhez” címűve, párisi mintára előkelő és nagyszabású virágcsarnokot nyitott, mely párisi berendezés, nagy választék és izlés tekintetében az egész fővárosban ritkítja párját. Különös gondot fordít a vidékről jövő ünnepi, lakodalmi, temetési stb. megrendelésekre, melyek azonnal és kiváló pontossággal végeztetnek, úgy, hogy az új virágcsarnokot olvasóinknak legmelegebben ajánljuk.

Háziasszonyaink figyelmébe! Most, midőn a cseh lapok hazánk, terményeink és iparcsikkeink ellen izgatnak, napirendre került a magyar sajtóban is e téma annál inkább, mert hazánkban számos oly iparcsikk lát napvilágot, melyek eddig Csehországból importáltakhozhozánk és a mely nemcsak, hogy kiállja a versenyt a cseh gyártmányokkal, hanem sok tekintetben túlszárnyalja azt. Ilyen — hogy többet ne említsünk — a pótkávé, melyet eddig különösen Csehországból hoztak be hozzánk, migsem Szalády Antal tekintélyes fővárosi szakember az Andrassy-uton egy mintaszerűen berendezett pótkávé-gyárat állított fel, mely a rosszabb és egészségtelebb cseh és más idegen pótkávékat lassan-lassan kiszorítja hazánkból. Csak a minap emlékeztek meg a lapok nagy elismeréssel Szalády telepéről és kitűnő gyártmányáról és ép ezért kötelességünknek tartjuk egy nyilatkozatnak helyt adni, melyben elmondatik,

hogy akadnak különösen az utolsó időben egyes haszonleső cégek, melyek tisztán nyereséskedési célból a jelenlegi cseh ellenes áramlatot felhasználva a szakmában jó „gchäftet” akarnak csinálni, dacára annak, hogy gyártmányuk még annyit sem ér, mint a külföldieké. Miután pedig az ily „mikszturák” nemcsak, hogy nem képesek versenyezni a külföldi pótkávéval, hanem előbb-utóbb a magyar pótkávé iránt Szalády által éveken át felkelteni sikerült bizalomnak és általában a magyar iparnak csak ártalmára lehetnek, ennek következtében jól fog osekedni a közönség, ha az ily „Uj” vállalatok termékeitől tartózkodik és csak a már elismert és kipróbált Szalády-kávéval marad.

Jókai Mór újabb regényeinek füzetes kiadásából, melyet Révai testvérek könyvkiadó hivatala két évvel ezelőtt megindított és mely ez idő szerint „A három márványfej” című legújabb regényt hozza, most kaptuk a 3—5. füzeteket. Utólrólhetetlen regényírónknak ez alkotása ép úgy felel meg a közönségnek, mint a hogy abból a szempontból ajánlatra sem szorul, hogy olvasása páratlan élvezetet szerez mindenkinek, aki az olvasmányt még élvezni tudja. A miért ezuttal is felhívjuk olvasóink figyelmét, a mit nem tudunk eléggé hangsúlyozni és elismerni, a miért a kiadók a legszélsebb körü támogatót megérdemlik, — az a körülmény, hogy e regény is, mint Jókainak az utóbbi években megjelent egyéb regényei, füzetekben bocsáttatnak közre ez által nyújtván sz génynek, gazdagnak egy a könyvszerzésnek nemcsak legkényelmesebb, de legolcsóbb módja is. A könyvek megszerzési módja könnyű, mert az egyes füzetek ára csak 20 kr. és legzélszerűbb az előfizetés pénzeiket egyenesen a kiadóhivatalba, Révai testvérekhez, Váci-utca 11. sz. a. küldeni.

Magyarország története a népis

kolák számára. Irta Jókai Mór. Ha nem állának is az új iskolai év küszöbén, akkor is oly irodalmi hírként kellene e kis m nkról megemlékeznünk, mely nemcsak örömmel tölt el mindnyá unkat, de büszkévé is tesz. Mert ha oly író, mint Jókai, kinek nevét mindig tisztelettel olvassuk, kinek munkáit nemcsak élvezettel, de valóságos áhitattal lapozzuk, to'lát, ragyogó tehetségét arra szenteli, hogy nemzetünk ifjúsága, a jövő büszkesége, a haza reményének közébe kézi könyvet, a mely ép azért, mert honunk történetét tárgyalja, kétszerte nagyfontosságú, — e'ég a ténnyről magáról pár szóval megemlékezni és az ország minden népisokéja sietni fog a könyvecskét minden tanítványának azzal ajánlani, hogy nem tankönyv gyanánt olvassa de imakönyv gyanánt, mely egyetlen és legfőbb parancsul állítja fel: »A haza mindennek felett» Révai testvérek Budapesti könyvkiadóhivatala immár második kiadásban bocsáttja közre a nagybecsű kézikönyvet, mely újabb kiadásból az első kiadás jelentéktelen hibái is elmaradtak és most ment a könyv is minden tévedéstől, mint a hogy nem téved sohasem oly irányba, mely a hazaszeretettől terelne el bárkit is. — Ára keménykötésben 30 kr.

Bucsuszó. Csáktornyaán távozzán, nem mulasztatom el, hogy jóakaróimtól, ismerőseimtól és barátaimtól e helyen is el ne bucsuzzam. Amidőn megköszöném irántam tanúsított jóakarukat és baráti vonzalmukat, kérem tartsanak meg tovább is szeretetökben, amint én sohasem szünöm meg a Csáktornyaiakra hálás szívvel visszagondolni Isten önökkel! Geiger János könyvelő

(Folytatás a mellékleten)

Urednička pisarna:

Glavni pijac, fraterska hiža, lévo na kon-dignaciji. — S urednikom moči je svaki dan govoriti med 11 i 12 vrom. — Sve pošilke tičuće se zadržaja novinah, naj so pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovcu.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva” vu Čakovcu. — „Doljno-Medjimurske šparkasse” i „Podpomagajućega društva” vu Prelogu. — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva” vu Strigovi.

Izlazi svaki tjeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju

Prodajna cna je:

Na celo leto	4 frt
Na pol leta	2
Na četvert leta	1

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Nekaj iz pravic orsaga.

(Od kralja i njegove vlasti)

Kraljevsku vlast more samo onaj zadobiti, koj je zakoniti nasljednik korune, i taj se mora s svetom korunom svetčano dati okoruniti, nadalje omra vun dati kraljevskoga službenoga tsia i mora zaprseči, da bude orsačke zakone i navade obdržaval i poštuval. Kak pragmatika sasnkta veli, kralj mora biti zakonito dete i rimo-katoličke vere.

Nadalje veliju zakoni, da se kralj na svaki način mora dati okoruniti. Korunenje dakle pri nas nije samo navada ili samo parada, nego je to osiguravanje konstitucije, koju med kraljom i narodom sklopljene pogodbe i zakoni zahtevaju onaj kralj, koj se nebi dal okoruniti, nebi bil zakoniti kralj Trononasljednik more se išeće za življenja svojega predje dati okoruniti; ali ako toga ne včini, mor se od onoga vremena računajuć, kad je na tronuš stupil, za šest mesecov dati okoruniti: Do korunenja vlada i ravna kralj vu oragu, kak to zakoni odredjuju, a narod mora mu biti veren i pokoren, ali samo posle ko unenja dobi kralj svoju najveću vlast, samo onda more zakone potvrditi i posveiti i plemstvo deliti. Leta 1848. bilo je na orsačkom spravišću odredjeno, da se korunenje vu Budimpešti mora obaviti. Kada kralja koruniju, onda mora on vun dati kraljevskoga službenoga lista i mora položiti kraljev ku prisegu.

Kraljevski službeni list je pismo, koje mora kralj orsačkomu spraviću dati Vu ovom pismu obećaju, da bude konstituciju obdržaval, i ovo obećanje

se taki vraćuna med orsačke zakone. Vu ovim pismu obećaje kralj 1) da bude zakone, koji se korunenja i trononasljedstva tičeju, juče Magjarskoga orsaga i drugih orsag vu obdržaval, orsačke zakone bude poštuval i obdržaval, i da bude prisegu korunenja položil.

2 orsačku svetu korunu bude navek domaj vu orsagu čuval. 3.) k Magjarskoj spadajuće i zadobljene države bude k Magj. orsagu priklopil. 4.) kako bi vladajuća familija vu mužkom i ženskom spolu izumrla, onda ima narod juč nova go s kralja izebrati. 5) Kraljevi nasljedniki moraju s prilikom korunenja vu kraljevskim službenim listu osigurati orsačku konstituciju, i moraju prisegu položiti.

Kraljevsku prisegu mora kralj s prilikom korunenja položiti, ter se vu njoj zaprisegne na sve ono, kaj se vu kraljevskim službenim listu zadržava.

Iz povesti magjarske.

Tatari vu Magjarskom orsagu.

Tatari su za vremena Bele IV, baraćili po Magjarskim oragu.

Bela IV. (1236 - 1270) kad je na tronuš stupil neu erno se je trudil, da bi reda vu orsagu postavil i kraljevsku čast podigil. Oštro je kaštigu val one, koji su nereda vu orsagu delali Dénes nadoru, koj je svemu zlu zrok bil, dal je oči izkopati a vnoge je dalv rešt zapreti. Buduć su magjarska gospoda slabo poštuvala kralja, zato njim je Bela oštro prepovedal vu orsačkom spravišću sedeti, gda je on tam. Stolce dal je sve vu ogenj

hititi, i zapovedal je, da po nezakonitn putu dobljena imanja mora svaki nazad dati.

Ovaj ošter kralj nije se dopadal magjarskim velikašom, zato su se urotili proti njemu i austrijskoga hercega Fridrika su pozvali vu orsag. Ali Bela je sve to zeznal, krivce dal je zapreti, a Fridrika pretiral je iz orsaga.

Najedenput čul se je po celom orsagu alosten glas, da „Idu tatari!” I za istinu Batu khán došel je s velikom tatarskom vojskom črez Karpate vu domovinu našu, leta 1241.

Tatari su ptem iduć najpredi Kuthena kunsoga vedju pretirali vu negove domovine, koj nije bil moguć boriti se s neizmerno velikom tatarskom vojskom, nego se je prosil, da bi ga pustili s njegovim narodom vu Magjarski orsag. Bela nadaju se, da budu na krščansku veru stupili, pustil njih je vu orsag, i odredil njim je med Tisom i Dunavom mesto za stanovanje.

Ali to se nije dopalo magjarskim velikašom. Za zlo su vzel, da Bela nije zadovoljen s Magjari, nego bi jošće i tudjincom rad kralj biti K tomu su jošće Kuni pričeli krasti, robiti, zaradi česa je Bela oštro pričel s njimi baratati, a to se opet Kunom nije dopalo. Neprijateljstvo med Magjari, Kuni i kraljom je svaki den večke bivalo. A gde se dva svadiju tam je navadno tretji najsrčešći. Ovaj tretji je bil Tatar, koj je pri granici orsaga pazil na sve, kaj se vu Magjarskim orsagu dogadja.

Po staroj navadi dal je Bela krvavu sablju nosit po orsagu, i opomenul je plemenitaše, da bi pripravni bili.

Ali plemenitaši su se iz kralja zesemhaval. Nekoji nisu hoteli veruvati, drugi su pak rikli: naj si pomore vezda kralj s svojimi dragimi Kuni. Tak su se pravljali plemenitaši za boj Kad je najveksa pogibelj bila oni su se med sobom svadili, nemisle, da je složnost naj bolša obramba.

Kad su već Tatari za istinu nhrupili vu orsag, kad su se već jako hudi glusi od svih stran čuli, onda su se kom j nekoji plemenitaši pridružili k kraljevoj vojski.

Pred Tatari je 40 jezer cimermanov seklo šume, i najedenput su tu postali vu sredini orsaga. Sve na okoli su sela gorela ija vjala s svojim plamenom, da su Tatari već došli. Vu tatarskih šeregih bilo je i nekoliko Kunov i kad su Magjari to doznali mislili su, da su Kuni samo za špione došli vu orsag, zato su Magjar. Kuthena, njegovu ženu i detcu zaklali, njihove glave su na vulicu nahitali i pričeli su preganjati i druge Kune. Tak se je približavala nad magjarski orsag neizmerna ne-reča.

Bela imel je 65 jzer soldatov, i s tom vojskom postavil se je poleg Šajó vode na Moha zvanaj puščini Ovidi se je pripetila velika nesreča, alostna šajóska bitka, vu kokoj su magjarske vojske gisto pobite bile. Tatari su v noći vu snu napali nad Magjare. Prebudli su se Magjari, ali i spazili su bezbrojne strelice i sigurnu smrt pred sobom. Opadali su mrtvi i kak gda v jesen jaki veter steplje listje iz drevjah vu šumi Takova nesreča preli nigdar nije postigla našega naroda Moha puščina bila je domovina smrti. Vnogo biskup vu zgubilo življenje, i sam Bela kralj je komaj po-

Bucsuzó. Csáktornyáról távozván, nem mulaszthatom el, hogy e helyen is ne bucsuzzam el t. esmerőseimtől. Az Ég áldását kívánván mindnyájuknak, máradtam kitűnő tisztelettel Lőcse, 1887. aug. 13. Bauer József főreáliskolai tanár.

Beküldött a muraköz-hegyvidéki állami népiskolák értesítője az 1886—7. tanévről. Összeállította: Kovács Gyula igazgató-tanító. Az értesítő közli a hegyvidéki negy áll. iskola gondnokságának névsorát, a tanév történetét, a 9 tagból álló tanítótestület névsorát és a tanulók név és érdemsorozatát. Stridón járt 180, Rác-Kanizsán 130, Orehovcsákon 46, Goricszán 52, összesen a 4 áll. iskolában 408 tanuló. Az értesítő magyar és horvát nyelven jelent meg.

„Gráner testvérek“ csáktornyai kereskedő cég eddigi német cégjelző tábláját levette s magyar táblát készített. Nagyon helyesen van! Ugy halljuk, hogy példáját többen követni fogják!

A földről és néhány égitestről.

(Népies értekezés.)
(Folytatás.)

De a mi fő, szellemi képzettség és civilizáció tekintetében magasan tulszárnyaljuk mindkét földön embereit, kik e szempontból még igen messze állanak ama nivótól is amelyen mi — a mérsékelt földön — már századokkal ezelőtt dicsekedhettünk. Mert míg a forró földön négeri és indiánjai mai nap is a legelembb szellemi képzettséget is nélkülözve az állati vadság járma alatt nyögnek: addig a hideg földön elsatnyult törpe eszkimói és pápuái a legsötétebb szellemi korlátoltság békójában szenvednek.

A Föld, mint bennünket legközelebb érdeklő égitest megismerése után, talán nem lesz érdektelen, ha egy röpke pillantást fogunk vetni a világegyetem egyéb égitestire is, s nagyjában megismerkedünk azon

föbökkel, melyek csillag-rendszerünkben főszerepet játszanak.

Ha egy derült, holdvilágos estén feltünkintünk a csillagos égre, nem hiszem, hogy huzamosabb ideig le ne kősse figyelmünket a teremtés e nagyszerű remeke, mely eddig hozzá hasonlíthatatlan természeti gyönyör-képet tár szemünk elé. Sokan lehetnek, — de tudom is, hogy vannak, — kik e ragyogó képet egy óriási kék vászonra festett ragyogó pontcskáknak képzelik, még csak fogalommal sem bírva arról, hogy az a kék vászonnak hit valami nem más, mint levegő, az aranyos pontcskák pedig mind megannyi Földünkhöz hasonló égitestek, melyek közül számtalan sokszorosan nagyobb Földünknél, és valamennyi ahhoz hasonló lebegő állást foglal el a világűrben. E csillagtábor minden egyesének épúgy megvan a maga rendeltetése kölesönösen egymáshoz s együttesen a Naphoz, mint családfehéhez miként nálunk a társadalomban, vagy a családi körben. Nem egyetlen csillagok 3k, — amint talán azt sokan hiszik; — ezer és ezer különálló csoportokat képeznek; melyek főbbjei a következők: vezető nyertek; és pedig: álló, bolygó és hulló csillagok, üstökösök, tűzgömbök és meteorok.

Állócsillagoknak azokat nevezzük, melyek saját fényrel bírnak s a világegyetemben akként látszanak, mintha mindig egyazon helyen volnának, azonban ez csak látszani csalódás, mert azok szintén mozognak tengelyük körül. Reánk földi lakókra nézve legfontosabb álló csillag a Nap, amely körül legközelebb bolygó kering, s amelytől nyerjük a világosságot és melegséget. Szóval a Nap azon égitest, amely Földünkön úgy az ember, valamint az állat- és növényország életét lehetővé teszi.

A nap egy óriási gömb, mely fölünk 20 millió m/d. messzeségben van. Ez az oka annak, hogy mi oly kicsinynek látjuk. Hogy némi fogalommal bírjunk a Napnak a Földtől távolságáról és ama óriási nagytömegéről, melyet a világűrben elfoglal, álljanak itt a következő számok.

Ezerint ha mi a napot egy nagy gömbnek képzelve annak az egyik végétől a másikig a közepén keresztül egy rudat tudnánk keresztül szúrni, ez e n rudnak 14,047,420 Km. hosszúnak, azaz 501,693,57 Km.-szer hosszabbnak kellene lenni, mint Stridótól Csáktornya Szt.-Mártonon keresztül, vagyis 613 év 9 nap és 9 óráig kelteve folytonosan jó trappban utaznánk, hogy egyik végétől a másikhoz juthassunk.

A Nap kerülete pedig 44,148,899 Km. azaz ha valaki azt körül utazni óhajtáná, oly gyorsvonalat, amely naponként 758,5 Km. utat halad, akkor éppen 16 esztendeig kellene utaznia, míg a Földet körül utazónak csak két hónapra volna szüksége. Ebből tehát láthatjuk a Nap óriási nagyságát s ama különbözötet, hogy mennyivel nagyobb kerületű ami Földünknél. Ha továbbá a Nap belső azaz kőb nagyságáról óhajtunk meggyőződni, akkor azt kell képzelnünk, hogy az esetre, ha mi a Napot több apró gömbre osztanánk, éppen 1,4 millió akkora gömböcskét nyernénk, mint a mai-kora Földünk, amelynek nagyságáról már fennebb szólottam volt.

Ez adatok azt hiszem, eléggé igazolják amaz óriási nagyságot, melyet a Nap elfoglal s meg fognak győzni mindenkit, hogy mi módon bocsáthat annyi meleget és világosságot Földünkre.

A Napnak Földtől távolsága is roppant messzeség, amelynek közep távolsága 150 millió Km. amely távolság világosabb megértésére legalkalmasabb például szolgálhat a fény sugarak hozánk érkezése. Ugyanis a fény gyorsasága mpercenként 318,5 m^o Km. és mégis 470 mp. azaz 8 perc szükséges ahhoz, hogy a Nap sugara Földünkre érjenek.

A Napot egy sötétszínű üvegen keresztül tekintve, nekünk úgy tűnik, mintha annak minden része fényesen világító volna; amelyet ha távesővön jobban szemügyre veszünk, ki fog derülni, hogy vannak azon egyes sötét emelkedett foltok is, amelyek a rajta lévő kialudt tűzhányók kráterei. Mg a föbbieket mind működésben vannak s izzó anyagokkal a Nap meleget és világosságot szolgáltatják.

A Napon — izzó anyagát tekintve — semmiféle élet nem létezhetik; tehát teljesen ki van zárva ama lehetőség, hogy a Napon emberek, állatok, vagy növények volnának. A napon kívül még számtalan álló csillag van az égen; amelyek száma körülbelül 20 millió, nagy részüket roppant távol-ságunknál fogva nem lehet látni; hanem csak egy összefutott teher sávot mutatnak, melyet mi Tejut néven ismerünk. Ez az úgynevezett Tejut maga mintegy 18 millió állócsillagot foglal magában, melyet holdvilágos derült estéken a csillagok között elterülve látunk. Az álló csillagok közül szabad szemmel csak körülbelül 4000 lehet látni, amelyek egyes csoportok-avagy csillagképben vannak összefutva s elnevezéstük alakjuk után nyerték.

Ilyen állócsillagok a Fiasyuk, a Nagy és Kis-Medve, a Gönczölseker; továbbá a már említett állatkör csillagcsoportja, a Kos, Bika, Ikrék stb. Azonban ez állócsillagok közül sok oly messzeségben van a Földtől, hogy 9—10 évre van szükség, míg sugaraik a Földre juthatnak. KOVÁCS GY.
(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— **Balatonfüred.** B. Szeptember 1-én lesznek a felvételek. — **Ola. T. A.** költeményekre rá kerül a sor. — **Csáktornya.** A kik sohasem házasodnak. Milyen helyt tér lesz, közöljük. — **Nedelec.** G. A költemény annak idejében helyén való lesz. A felvidéki kutak. Helyes. — **Szelnicze.** Sp. Felhasználjuk.

Idegnek Csáktornyan.

(Július 1-től Augustus 10-ig.)

A „HATTYU“ szállodában.

Klein Adolf Bécs. — Löw G. Bécs. — Herchler Sándor Bécs. — Lustig Miksa Bécs. — Fallek La-jos Bécs. — Lustig Sándor Bpest. — Melser Jakab Székesfehérvár. — Anstern Albert Székesfehérvár. — Scholecz B. Luderf. — Karliczky Gyula Kaniza. — Marhofer N. kapitány Fürstenfeld. — Kahr N. állatorvos Fürstenfeld. — Weisz H. Zágráb. — Szeredy Lajos Topócz. — Gottlieb Albert Körmen. — Schwarz Károly A-Lendva. — Furiakovit Zaiga tisztartó M.-Szombat. — Taus Győző Lert. — Kufmann S. mu tanító Sopron. — Jakovits Friedrik Marburg. Friedländer Hermann Bécs. — Boschán József Bpest. — Kugel S. Bécs. — Kutyák F. lelkes Ferdinandovecz. — Fischmann M. Budapest. — Shuch Adolf Bpest. — Basaricsek Istvan tanár Zágráb. — Kirch J. Bécs. — König Ernest Zágráb. Reif Károly Pécs. — Szántó István Z.-Egerszeg. Karpáthy Lajos A-Lendva. — Ségly Kálmán Szombatkely. — Arvai Lajos Z.-Egerszeg. — Rosenberg N. Z.-Egerszeg. — Rechnitzer Miksa Z.-Egerszeg.

A „SZEIVERT“ szállodájában. Weisz Lajos kereskedő N.-Kanizsa. — Mannlicher Róbert felügyelő Bpest. — Meilli G. és neje büvész Berlin. — Baron N. Bpest. — Erdensohn Gyula Bpest. — Verbanics F. Marburg. — Sturm György Z.-Egerszeg. — Csertyán Károly Z.-Egerszeg. — Dr. Wollak Adolf Lelle. — Fischer Herman Bécs.

4.

Dobra vura.

Koliko je vur Miska?

Neznam.

Am imaš vuru.

Imam, ali ova tak ide, kak nevaljani konj, kada se njemu zvidi.

5.

Jednostavni sluga.

Dva gosta spala su pri jednomu zemljskomu gošponu.

Sluga hižni kad jim je v jutro čizme zbilskal zamenil je jednu čizmu od drugoga para. Gospoda nisu mogla obući čizme, svakomu se jedna nepovojjna vidla.

Stareši gospon pozove slugu ter ga zapita, kaj je s jednom čimom napravil da mu na nogu nejde?

Ja neznam milostivni gospone, kaj to more biti za nesreću, i on drugi gospon me je baš to isto pital, reče sluga vu najvećoj zabrinjenosti.

6.

Novina vu školi.

Dijačec dobro se je navčil, da glagol ima tri vremena: sadašnje, prošlo i buduće.

Drugi dan zazove ga učitelj. Reč i mi sinko, va izreki: "Puhaj je mrzli veter" v kojem vremenu stoji glagol? "Vu mrzlom" bil je jednostavni i i kratki odgovor.

7.

Jos malo smeha vu školi.

Vu N. predaval je učitelj iz fizike (prirodoslovja) o zraku i prozračnosti iztoga.

No koj bi mi znal povedati stvari, koje su prozračne? zapita učitelj. Voda, reče jeden; steklo, reče drugi. A jeli bi još koju znali?

Za čas sve muči, najedenkrat zdigne jeden mali visoko ruku, kuražno kriče: Ja znam! No koja stvar je anča još prozračna? pita učitelj. Mali zavikne s velikom zadovoljčinom: Rešetó!

Hirdetések.

1534 sz. tk. 1887.

Arverési hirdetem. Kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a muraközi takarékpénztár végrehajtónak **F e r l i n R o z a** férj. **Kiss Gáspárné** lapátineci lakós végrehajtást szenvedő elleni 392 frt 95 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járásbíróság) területén lévő az **V. hegykerületi 560. tjkvben 837b. hrsz. a. 696** frtra besült ingatlanra az árverést elrendelte. Tökintve pedig azt, hogy a **C. 12. sor sz. a. Kiss Anna** férj. volt **F l i n c s e c z Györgyné** javára a holtáigani élelmezés és ruházás kikötményi — úgy a holtáigani lakós szolgalmi joga van bekebelezve — ezen jogokat megelőzőleg azonban **C. 7. sor sz. a. 150** frt és **C. 11. sor szám alatt 400** frt **15** kr. van bekebelezve — és ezen összeg kielégítésére **700** frt szükségességnek mutatkozik — a mennyiben az ingatlan a szolgalmi jog fenntartásával **700** frton alól adatnék el — az árverés hatálytalanná válik — és az ingatlan a szolgalmijog fenntartása nélkül a kitűzött határnapon újabban elárvereztetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1887. évi szeptember hó 3-ik napján d. e. 10 órákor

az **V. hegykerületi bíró házában** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának **10%**-át vagyis **69** frt **60** krt készpénzben vagy az **1881. LX. t. cz. 42.** §-ában jelzett árfolyammal számított és az **1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a.** kelt igazgatási rendelet **8. §**-ában, avagy az

avagy az **1881. LX. t. czikk 170. §-a** értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elegendes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyaon, 1887. évi május hó 14-ik napján. A csáktornyai kir. járásbíróság mint tőkvi hatóság.

726 1—1.

1161. tk. 87.

Arverési hirdetem. Kivonat.

A perlaki kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a soproni kir. pénzügyigazgatóság végrehajtónak, **V i d o v i c s György** végrehajtást szenvedő elleni **378** frt **12** kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a perlaki kir. járásbíróság) területén lévő **Pálinovecz községben** lévő **pálinoveci 20. számú tlvben A. I. 2—3—4—5. sor sz. a.** ingatlannak **Vidovics Györgyöt** illető részére és tartozékára az árverést **435** frtban ezenel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1887. évi október hó 9-ik napján d. e. 10 órákor

Pálinovecz község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának **10%**-át vagyis **43** frt **50** krt készpénzben, vagy az **1881. LX. t. cz. 42.** §-ában jelzett árfolyammal számított és az **1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a.** kelt igazgatási rendelet **8. §**-ában, kijelölt ügyministeri rendelet **8. §**-ában, avagy az óvadékképes értékben letenni, avagy az **1881. LX. t. cz. 170. §-a** értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elegendes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Perlakon, 1887. évi május hó 16. napján. A Perlaki kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

720 1—1

CENA ZITKA

Přemica 6-80 — 7-20 — — Hrč 5 —
5-70 — — Jecmen 5 — 7 — — Zob
5-20 5-30 — Karuza 6 — —

LOTTERIJA.

Grac 7. augustuši 1887.

2. 45. 1. 16i 52.

Vasúti menetrend Csáktornyaon.

Indul.

Brágerhof felé.

Reggel	6 óra	28 perczkor	postav.	} Prágai idő.
Délután	4 „	13 „	„	
Éjfel	12 „	09 „	gyorsv.	} Bpesti idő.
Éjfel	1 „	45 „	vegyesv.	

Kánizsa felé.

Reggel	5 óra	16 perczkor	gyorsv.	} Bpesti idő.
Délután	11 „	55 „	postav.	
Éjfel	10 „	21 „	„	} Bpesti idő.
Reggel	7 óra	— perczkor	vegyesv.	
Este	10 „	27 „	„	

Karaszd felé.

Reggel	4 óra	53 perczkor	gyorsv.	} Prágai idő.
Délután	11 „	27 „	postav.	
Éjfel	9 „	53 „	„	} Bpesti idő.
Reggel	6 óra	37 perczkor	postav.	
Délután	4 „	17 „	„	} Bpesti idő.
Éjfel	12 „	21 „	gyorsv.	

Érkezik.

Brágerhof felé.

Reggel	4 óra	53 perczkor	gyorsv.	} Prágai idő.
Délután	11 „	27 „	postav.	
Éjfel	9 „	53 „	„	} Bpesti idő.
Reggel	6 óra	37 perczkor	postav.	
Délután	4 „	17 „	„	} Bpesti idő.
Éjfel	12 „	21 „	gyorsv.	

Kánizsa felé.

Reggel	4 óra	50 perczkor	vegyesv.	} Bpesti idő.
Délután	11 „	13 „	„	
Éjfel	9 „	13 „	„	} Bpesti idő.

Karaszd felé.

Reggel	4 óra	50 perczkor	vegyesv.	} Bpesti idő.
Délután	11 „	13 „	„	
Éjfel	9 „	13 „	„	} Bpesti idő.

Szerkesztő;

MARGITAI JOZSEF

Urednik.

begel. Na svojem hitrim konju bežal je brez polje, a Tataři za njim. Najedenput mu konj odnemogne i doli opadne. Več je mislil, da ga budu Tataři za sigurno vlovili, ali spazili su njegovu nesreču vitežka braća Forgáchi (čitaj Forgači), koji su mu na pomoć priskočili i svoje konje mu dali, i tak si je kralj svoje življenje oslobodil.

Kaj je novoga?

Vickomeš vu Medjimurju.

Csertán Károly vickomeš naše varmegijije kakti takov, je 6-ga o. m. prvi-put vu Medjimurju bil. Pri čakovečkoj željeznici su ga gospoda varm. sudci čekali; pohodili i pozdravili su ga: varasko poglavarstvo i gospoda notariuši gornjega kotara. G. vickomeš je vu okolici Čakovca pogledal pute i moste, pak je 7-ga ođiel vu dolnji kotar i to vu Prilok.

Potres.

Iz Amerike javljaju, da je tam naročito vu Kentucki, Indijani i vu području potoka Misourija veliki potres bil. Vu Kentucki vrhnuo se je povodom potresa jeden breg vu dužini od tristo mekot, gde je vezda mala mlaka nastala.

Od Teherana do Pariza pešice.

Jeden perzijski plemenitaš je došel nedavna vu Varšov iz Teherana pešice. To je Dsenedej Haszan mladič, koj se je zavaddal, da vu osam mesecih vu Pariz pešice dojde. Do Varšove došel je za šest i pol meseca i brzčas bude vadlingu zadobil.

Želznica oženj prouzrokovala.

Od Arada prama Tóvisu iduća želznica vužgala je na polju žito. Lokomotiva tak je jako iskre hitala, da se je to polek po polju ležećih žitnih križiv prijelo. Na sreći bili su stanovnici iz Mikalak taki na pomoć, koji su preprečili, da nije vekš kvar nanešen.

Vkradjeno dete.

Spomenuli smo, kate je nezdavnja Brunner Antuna devojčica Antonia iz kurtičkoga dadilječa prez traga zginula. Brunner zeznal je, da služkinja, kojoj je dete predano bilo, da ga k roditeljem odpelja, pripadajuća k obćini Békés, zato zaprosi ondešnji sud, da za poiskanje deteta moguće korake učini. I nut! za kratko vreme dopelana je devojčica po jednom prislužniku zdava i vesela vu naručaj radujućega se otea.

Služkinja imenom Kovác Žuža dobla bude svoju kastigu zbok te kradje.

Buna zbok straha.

Jeden stanovnik vu Miškolecu čul je,

da v noći vu susednoj hiži straha tancaju i popevaju. To je povedal nekojim susedom, koji su to došli gledat i na veliko svoje začudjenje vidli su, da je to prava istina.

Za par dnevoj bilo je već jezero ljudih pod oblaki vu n a j v e k s e m uemiru i zbunjenosti nad vidjenom strahom. To je tak dugo trajalo, dok su i oružniki (zandari) pošli, ter se tam p o z u r i l i ; a t o t i , v l o v i j u zidarskoga detiča, koj si je dopustil ljudstvo plašiti. Dakak, da je vezda straha taki prestala, ar su istomu stan najedenput odpovedali.

Nesreće ognja.

Pariz, taj neizmerni i prelep! varaš bogat je na velikih ognjih, vezdavnja zgorelo jim je veliko kazališće, gde je prek 200 ljudih zgorelo, vezda pak zgorere su štamparije novinah „La France“ gde je oženj med starimi — na velike kupe siženimi — novinami buknuo. Ognjogasci skazali su se pri tom gasenju, ali ipak su tri poginuli vu neizmernom dimu zaduseni.

Vu Tárnoku, obćini požonske varmegijije strahovito pustoši oženj, do vezda zgorelo je petdeset i šest hiž, a toliko gospožarstvenih sgradah.

Vu Bukku; varmegijije šopronske takaj oženj adove jemle već je skoro cela obćina zgorela.

Vu Nagy-Bábu je zgorel kaštel barona Šchey-a

I vu Laskó obćini, baranje varmegijije zgorelo je za dve vure pet hiž i pokranta.

Vu hataru szeghalomskom, varmegijije békéske zgorelo je na zemljah grofov Károljev do 40 ralih vu križih stojećega žita.

Iz Brüssela javljaju, da je na brodu „Telegraf“ zvanom oženj se pripetil v kuhnji, kojega su medjutim brzo pogasili.

Samoubojstva.

Gyömörey Kristov pomezni računar vu Egerszegu odpuščen iz službe, ter nemogući dugo službu drugdi dobiti, odlučil se je na strahoviti čin samoubojstva. Kad je zadnje svoje krajcare potrošil, vzal je revolver, ođiel na grobje i tam se strelil.

Starec taj bil je drugač obljubljen i prešćimana peršona vu varašu.

V zepu našli su mu mali list s ovim napisanom: „Dosta bila je borba življenje, dalje već držati nemrem — idem!“

Vu Ócsödü, varme ržiji békéskoj obesila se je Zsodony Liza.

Vu Komoržanu, varmegijiji szatmarskoj skočila je vu zdenec dvanajst let stara Ofemlás Mária, ter se je vtopila.

Kralj dohadja k nam.

Prigodom onom, kada bude njegovo

Veličanstvo, ljubljeni naš kralj vu Medjimurje došel na veliku konjaničku vezbu, odlučili su oblastniki zalavarmegijtski, da mu osobitom paradom izkažu i očituju svoju špodaničku ljubav i neporučnu privrženost cele naše varmegijije. K tomu pozvani su i dostojanstveniki susednih varmegijjah, da prisutni budu pridošastju njegovoga Veličanstva.

Povodom tim držana je sednica vu Egerszegu pod predsedanjem gospodina oberkomeša, gde je zaključeno, prvi: Izbor poslanikove od strane varmegijije. 2. Postavljenje slavoluka na granici varmegijije, gde kralj na zemlju našu stupi, zatim pri Komárvárošu kak skrajnjoj obćini ove varmegijije, gde kralj iz varmegijije van zajde. 3. Prošnja na susedne varmegijije, kak takaj biskupe s u s e d n i h biskupijah, da da prijetek kraljev svojom prisutnošću ili zastupanjem uzvisiti i polepšati dostoj. Ista prošnja na dalešnje gruntaše i višju gospodu.

Zaključki ovi primljeni su i velika se priprava dela za dočekanje njegovoga veličanstva.

Poslanictvo kraljevsko.

Vu poslanictvo, koje ima Njegovo Veličanstvo, kralja vu Čakovcu pozdraviti pod vođenjem gospodina oberkomega zebzana su sledeća gospoda: Csertan Károl podkomeš, Gózony Lacko veliki notar, Arvay Lajos nadfiskus, Vrancics Karol čakovečki kotarski nasudec, Festetics Tasilo i Jenő grofi, Putheány Géza baron, Inkey Lacko, Tarányi Ferencz Bogyay Mato, Hertelendi Ferencz, Koller Stefan, Farkas József, Gyömörey Gašpar, Barcza Lacko, Kovács Kalman Skublics Gyula, Szabó Imre, Chernel Olivér, Eitner Sándor, Hertelendy Béla, Karczag Béla, Csigó Pál, Háczi Kalman, Fach Karol, Dervarics Imbro, Baranyai Ödön, Tőreki Aladár, Skublics Jenő, Fabiánics Gyula, Lenk Ödön, dr. Mangin Károly, Izsó Ferencz Hajós Mihály, Gutman Vilmos, Oszterhuber Lacko, Szakonyi Zsigmond, Zigler Kálmán, Pap Sándor, Hirschler Poldi Ivan, Vrana Fridrik, Becker Antal opat, Etl Stefan opat, Ambrus Mihály opat, Mild Mihály prépost, Balaton József podjašprišt, Gado Mató plebanuš, dr. Berger Ignacz, Szilágyi Gyula, Molnár Elek, Pruszacz Lajos, Babocsay György kanizsanski i Kovács Karol egerszegski nazelnik.

To su imena najodličneše gospode varmegijije naše, koja budu njegovomu veličanstvu tolnačila ljubav i privrženost prama domovini i tronušu; andá nesme mo niti mi izostati, nego nastojno, da vu čim vekšem broju podzavamo dobrog kralja. Naj vidi, kak mu je narod medjimurski privržen, kak ga ljubi i štuje, ovak se bude kapča med kra-

ljem i narodom na vučde spojila, a gde se narod sa svojim vladarom slaže ljubi, tam niti peklenke sile nadvladati nisu moguće.

Deca vučite se svoje roditelje rezveseljivati!

Lepu peldu daj vam vu tom najvišja naša gospa, njezino Veličanstv. Elizabeta kraljica naša.

Ona je najme vu svojoj mladoj dobi kak devojčica pri roditeljskom domu rada igrala citore, vu kojoj igri nasladjivalase je njena mati Eugenia Ludovika.

Potlankam bi Elizabeta naša kraljica postala, okolnosti njene nisu dopustile, da bi citoru igrala i tak je skoro i pozabila lepu svoju glasbenu znanost.

Vezda kada se je odputila, da mater zvoju sprvođi vu Kreuth vu škupel, zapovedala je svojim dvorjanikom, da joj citore spakuju, ar bude je vu Kreuthu polek svoje majčice potrebovala.

Andá kraljica naša ljubljena vzela je instrument svojega detinstva, da mater svoju pod stare dneve rezveseliti more.

Deca činite vi spodobno! rezveselite roditelje svoje, gde je morete, onda i vaša deca to vam činila budu!

Licitacija.

Obćina legradska je licitaciju rezpisala za žir i gubač vu gjurgjevskoj i szt háromságskoj šumi. Licitacija bude se obdržala 23-ga augustuša odvečer ob 4 vuri, vu Legradu pri varaški hiži.

Tati.

6. o. m. bili su v noći ob jedenajsti vuri vu Sv. Gjurgju pri dovcji Dobča Mari, Imenuvana dovcica došla je iz hiže vu dvor s malim detetom, i vidla je, da su vrata od kleti odprta, pak je glasno rekla: „Bože dragi, ja sem klet na večer zaprla, a vezda je odprta.“ Kak je to izgovorila, stapiju dva mužj vun iz kleti, i išli su k njoj a ona pričela je kričati. Na njezinu viku došla je vun njena sneha, pak je i ona pričela kričati. Tati su se prestrašili i išli su proti vrtu i iduć strelili su dvaput iz pištole na žene, ali na sreću nisu je trefili. Tati su iz kleti vun odnesli lonec s mašom, i pri vrtaih vratih su ga doli hitili, ar su pošli, da se na viku ženah i na strelanje ljudi skupljaju. Kad su se ljudi skup zbežali, već su tati pobeđi i na polju su se med kuruzami izgubili.

Poziv.

Čakovečki upravljajući odbor poziva poštuвано obćinstvo, da onom svečanom prigodom kadabudemo imali sreću Njegovo Veličanstvo premilostivoga Kralja vu našem krugu pozdraviti, svoje stanove čim lepše nakititi dostoji, da bude s tim lepši dolazek njegovog Veličanstva.

Borove i hrastove grane za nakit svaki na varaškoj hiži zabadava budu dobil.

Svečano razsvetljenje bude 8-ga septembra ob 8. var: na večer, za koji den upravljajući odbor poleg vsakoga poštuvanoga purgara, da prosj svoje mogućnosti to svečanost zvisi i tak podanietvo prama njegovomu Veličanstvu pokaze.

Nekaj za kratek čas.

1.

Do bro vino.

Gost. Hej kelner! ja sem prosil vino, a vi ste mi vodu donesli!

Kelner. Hah! naj oprostiju, gazda je pozabil vino nuter zmešati.

2.

Jako silno.

Velikom naglostju postavi se k meni na dvor listonoša malog varošinca N. držiči v ruki list.

No kaj ste kaj osebnoga donesli, da takvom silom idete Miška?

Jako silni list gospone, bežal sem, kak mašina; — ali prosim njih, naj simo pogledaju brže tam pod vrte, vidli budu, kak se dva srnjaki bodeju. Nigdar nisem još videl tak lepe borbe; već je jednu vuru gledim i još nepopuša jeden drugomu.

3.

Spameten dečak.

Mati. Kaj si još nisi vusta opral ti nemarno dete ti?

Miškec. O jesem draga mama još pred zajtrekom!

(Dalje na prilogu.)

ZABAVA

Vzemi devojčicu.

Vtica sedi nakraj loga,
Nakraj loga zelenoga,
Poleg mi je vuzka steza,
Kud se šeše mladi jager.
Prične vticu na cilj brati,
Njemu vtica povedati:
Ne ciljaj me, mladi jager,
Ja budem tebi povedal,
Kak budeš se oženil.
Ne vzemi mi staru babu,
Stara baba puna jala,
Malo ima, mnogo štima,
Ne vzemi mi srednju dobu,
Srednja doba huda zloba,
Malo ima mnogo štima.
Neg mi vzemi devojčicu,
Devojčica mnogo ima,
Vnogo ima, malo štima.

Gospona Gaspara hiža.

Bila je predvečerka velike svečanosti. Domaći su se pripravljali, da gospona Gaspara tilar majstra verkštata izčiste i vred postavje. Detići i inaši vsi su se razbežali; samo Urša kakti črv delavna služkinja (dekla) pométala je pred hižom, ar se pristoji, da prigodom velikoga svetka ali svečanosti, da su i ulice čiste.

Tak, tak, Urška! rekel je gospon Gašpar devojki, samo pomoći, držimo takaj i vu tom ljepu selsku navadu. Za tim je pregledal verkštata, pak jedno drugo je još vu red postavil; kaj su pozabljivi inaši vu red postaviti pozabili. Ej, ej! za mrmral je stari gospon, nije bilo tak za mojega prvešega vremena; vezda smo već na tuliko došli, kaj bude iz majstra inaš, a iz inaša gospon. Za tim je zaprl vrata od verkštata i išel je vu svoju hižu, gde je familija njegva i žnjim stanovala, i koja njemu najpovoljnija bila. Malo se je počohlal po glavi, i sel si je na kožuati naslonjač stolec, i zamislil se je. Od česa i kaj si je mislil dober starec, more biti na prešestna dobra i blažena vremena, na blaženeše dneve? S larmanjem vu hižu dojući mladič prebudil ga iz njegovoga premišljanja.

Laci je tomu mladiču ime, to je gospona Gašpara sin. — Dober večer, japical ali sem truden od toga hoda i jahanja bolje nego najmarljiveši detič pri hoblanju.

Bolje bi i bilo sinek, odgovoril je na tihom otec, da bi ti mesto klatarenja i jahanja hoblal vu verkštatu.

No to bi mi bilo još treba, d agi japica! pak kaj sem se ja zato učil risati (cajhnati), glavira igrati, zato sam si šest fašnjakov neprestance držal tancmajstra, kaj bi si vezda s težkim

delom ruke za glavir, noge za tanec neprikladne učinil? Ja samo formu cajhnam, a detičov je dužnost to po mojem planu i formi napraviti.

Vse je dobro, ako je dobro, sinko; samo ako ti to vnojo sim i tam španceranje nebude vkralo vreme za cajhnanje; pak ovo gusto „soare“, kak vi već to zovete, ako ti nebude priredilo drhtanje rukah i neprikladnost za cajhnanje. Japica, denes si opet bude volje i nekakvu ariju iz opere fučkajuč, razilo se je nove dobe dete od stare dobe cloveka.

Poglednimo mladoga gospona Lacija pri mamici, koja njega osobito rada ima. Bržčas se je njoj pritužil, ar ga ona batrivi:

Daj staroga pusti, naj govori, im znaš, da on neodgovarja potrebčinam nove dobe, on samo razme piliti (žagati) i hoblati. Pak anda sinek, jeli si bil pri Rajterovimi, jeli si pozval Kacabajkove a jeli si gospona Eudrei pozval, a jeli si pri cukrasu (slastičaru) vse dobro i podpunom naručil? Jesam! bil je odgovor. No vezda pak sinek, žurimo se, već je kmica, idi se ti opravljat, a k meni pak poaji sobaricu (štumadlina).

(Drugiput dalje)

GLAD FEFENCZ.
učitelj.

